

Polska Agencja
Inwestycji i Handlu
Grupa PFR

Raport Sektorowy
**Sektor
elektrotechniczny
w Czechach**

SEKTOR ELEKTROTECHNICZNY W CZECHACH

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

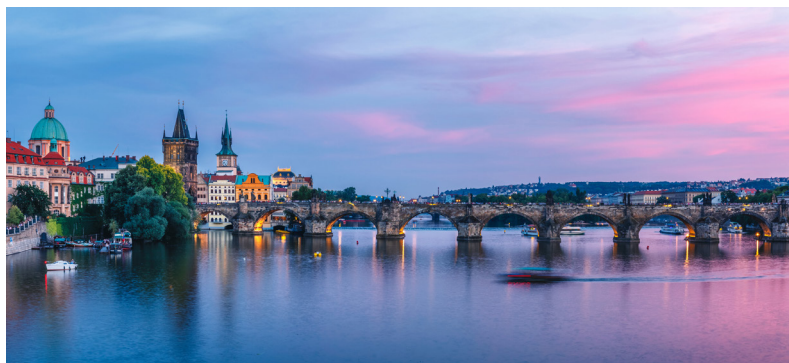
1.	Informacje podstawowe	5
2.	Charakterystyka sektora	6
3.	Eksport w przemyśle elektrotechnicznym	10
4.	Przedsiębiorstwa i rynek pracy	12
5.	Inwestycje zagraniczne	15
6.	Perspektywy sektora elektrotechnicznego	17
7.	Uwarunkowania formalno-prawne wejścia na rynek	20

1. Informacje podstawowe

Przemysł elektrotechniczny w Republice Czeskiej zawdzięcza swój udany rozwój przede wszystkim długiej tradycji, wszechstronnym umiejętnościom i kwalifikacjom osób pracujących w tej branży. Firmy czeskie działają we wszystkich możliwych branżach, przy czym najbardziej dochodowe zajmują się działalnością produkcyjną i badawczo-rozwojową w dziedzinie optoelektroniki, półprzewodników, specjalnej elektroniki użytkowej, magazynowania energii oraz robotyki. Cały przemysł elektrotechniczny i elektroniczny tworzy ponad 13 % produkcji przemysłowej w Czechach i jest drugim, co do wielkości, sektorem przemysłowym z ponad 150 tys. pracowników (źródło – Ministerstwo Przemysłu i Handlu, 2016 r.).

Firmy elektrotechniczne w Republice Czeskiej korzystają z zalet jednolitego rynku europejskiego i eksportują swoje produkty przede wszystkim do krajów Unii Europejskiej.

©stock.adobe autor: Kennymax

2. Charakterystyka sektora

W ostatnich latach czeski przemysł elektrotechniczny rośnie, ale brakuje mu pracowników. Firmy reagują na to poprzez cyfryzację i automatyzację produkcji.

„Czeska gospodarka rośnie a razem z nią branża elektrotechniki, która rośnie w górę szybciej niż średnia europejska. Jesteśmy z tego zadowoleni, ale jednocześnie mamy obawy. Historia pokazuje, że im bardziej w górę, tym mocniejszy upadek. Nie spodziewamy się gwałtownego upadku w przyszłości, ale raczej spowolnienia wzrostu. Brak siły roboczej zmusza nas do poszukiwania innych rozwiązań” – powiedział na targach Amper w Brnie Jan Prokš, dyrektor Stowarzyszenia Elektrotechnicznego Republiki Czeskiej. Równocześnie wspomniał o Przemysle 4.0 oraz o wprowadzeniu cyfryzacji i automatyzacji. Podkreślił również, że sto pięćdziesiąt tysięcy ludzi pracuje w przemyśle elektrotechnicznym, ale potrzeba kolejnych kilkudziesięciu tysięcy.

Niedobór siły roboczej potwierdza koncern ABB, który poszukuje kilkudziesięciu nowych pracowników, szczególnie w Ostrawie. „Bardzo trudno jest znaleźć pracowników z branży” – informuje Michaela Edgerleyová, dyrektor ds. Komunikacji w ABB. Dotyczy to zarówno robotników, jak i stanowisk administracyjnych. ABB ma siedzibę w Szwajcarii, firma weszła na rynek czeski na początku lat dziewięćdziesiątych. Prowadzi tutaj działalność w dziedzinie energetyki i automatyzacji oraz zatrudnia ponad 3400 osób.

Rozwój produkcji urządzeń elektrycznych w Czechach w latach 2015-2016 (NACE 27)

Nazwa	Jednostka	Produkcja rok 2016	Produkcja rok 2015	Indeks
Stałe rezystory elektryczne dla mocy ≤ 20 W (z wyjątkiem rezystorów grzejnych i rezystorów stałych węglowych, masowych lub warstwowych)	szt.	950 307 385	938 902 440	101,2
Pozostałe przewody elektryczne, do napięć $\leq 1\,000$ V, niewyposażone w złączki	kg	138 597 108	165 620 387	83,7

Kable do urządzeń elektrycznych, przedłużacze i inne zestawy kabli elektrycznych do napięć ≤ 1 kV, z izolowanymi przewodami i złączkami	kg	69 755 881	71 970 320	96,9
Pozostała aparatura do łączenia lub zabezpieczania obwodów elektrycznych, do napięć ≤ 1 kV	szt.	50 997 236	44 503 366	114,6
Elektryczna aparatura łączeniowa do obwodów elektrycznych, do napięć ≤ 1 kV (z wyłączeniem przełączników)	szt.	42 079 890	37 247 106	113,0
Pozostały sprzęt oświetleniowy, sprzęt sygnalizacji wzrokowej w pojazdach silnikowych (z wyłączeniem żarówek elektrycznych lub lamp wyładowczych, reflektorów, lamp ultrafioletowych, podczerwonych i łukowych)	kg	38 971 901	48 119 230	81,0
Wtyki i gniazda wtykowe, do napięć ≤ 1 kV, inne	szt.	37 857 389	42 939 490	88,2
Elementy połączeniowe i złącza, dla przewodów i kabli, na napięciu ≤ 1 kV	szt.	35 093 773	31 834 955	110,2
Pozostały sprzęt oświetleniowy, sprzęt sygnalizacji wzrokowej w pojazdach silnikowych (z wyłączeniem żarówek elektrycznych lub lamp wyładowczych, reflektorów, lamp ultrafioletowych, podczerwonych i łukowych)	tys. CZK	34 978 970	41 788 360	83,7
Pozostałe układy do elektrycznego sterowania lub rozdziału energii elektrycznej, do napięć $\leq 1 000$ V	szt.	33 137 797	33 057 028	100,2
Silniki elektryczne o mocy wyjściowej $\leq 37,5$ W (włączając silniki synchroniczne o mocy wyjściowej ≤ 18 W, silniki uniwersalne prądu przemiennego i stałego, silniki prądu przemiennego i stałego)	szt.	25 868 799	24 695 076	104,8
Inne wzbudniki (z wyłączeniem cewek indukcyjnych, cewek odchylających) do lamp elektronopromieniowych, do lamp wyładowczych, także rurowych)	szt.	21 765 517	11 899 377	182,9
Pozostałe układy do elektrycznego sterowania lub rozdziału energii elektrycznej, do napięć $\leq 1 000$ V	tys. CZK	17 278 905	17 433 567	99,1
Kable do urządzeń elektrycznych, przedłużacze i inne zestawy kabli elektrycznych do napięć ≤ 1 kV, z izolowanymi przewodami i złączkami	tys. CZK	13 557 349	13 650 565	99,3
Pozostałe przewody elektryczne, do napięć $\leq 1 000$ V, niewyposażone w złączki	tys. CZK	8 948 003	13 056 457	68,5
Inne części urządzeń z HS 8535, 8536, 8537	tys. CZK	8 929 816	9 495 630	94,0
Elektryczna aparatura łączeniowa do obwodów elektrycznych, do napięć ≤ 1 kV (z wyłączeniem przełączników)	tys. CZK	6 079 175	4 237 044	143,5

Elektryczne lampy i oprawy oświetleniowe, z tworzyw sztucznych i innych materiałów, w rodzaju stosowanych do lamp żarowych i świetlówek, włączając zestawy oświetleniowe w rodzaju używanych na choinkach bożonarodzeniowych	szt.	5 270 533	5 360 103	98,3
Kable koncentryczne i inne koncentryczne przewody elektryczne	kg	5 087 971	3 947 045	128,9
Części nadające się wyłącznie lub głównie do silników elektrycznych i prądnic, zespołów prądotwórczych lub przetwornic jednotwornikowych, gdzie indziej niesklasyfikowane (z wyłączeniem ogniw paliwowych)	tys. CZK	4 921 081	5 071 467	97,0
Wyłączniki automatyczne obwodów elektrycznych do napięć ≤ 1 kV i dla prądu elektrycznego ≤ 63 A	szt.	4 365 409	4 745 069	92,0
Tablice, tablice rozdzielcze, konsole, pulpity, szafy i pozostałe układy wsporcze, do elektrycznego sterowania lub rozdziału energii elektrycznej (z wyłączeniem wyposażonych w przynależną do nich aparaturę)	szt.	4 257 560	4 436 957	96,0
Żyrandole i inne elektryczne oprawy oświetleniowe mocowane do sufitu lub do ściany, z wyjątkiem zewnętrznych stosowanych w przestrzeni publicznej:	szt.	4 054 004	3 838 819	105,6
Tablice, tablice rozdzielcze, konsole, pulpity, szafy i pozostałe układy wsporcze, do elektrycznego sterowania lub rozdziału energii elektrycznej (z wyłączeniem wyposażonych w przynależną do nich aparaturę)	tys. CZK	3 894 600	3 838 295	101,5
Silniki prądu przemienne, wielofazowe, o mocy wyjściowej $> 0,75$ kW $\leq 7,5$ kW	tys. CZK	3 852 169	3 890 563	99,0
Pozostała aparatura do łączenia lub zabezpieczania obwodów elektrycznych, do napięć ≤ 1 kV	tys. CZK	3 505 281	3 214 956	109,0
Inne silniki prądu stałego i prądnice, o mocy wyjściowej ≤ 750 W (z wyłączeniem rozruszników do silników spalinyowych wewnętrznego spalania)	tys. CZK	3 473 659	3 734 782	93,0
Żyrandole i inne elektryczne oprawy oświetleniowe mocowane do sufitu lub do ściany, z wyjątkiem zewnętrznych stosowanych w przestrzeni publicznej:	tys. CZK	3 401 762	3 109 911	109,4
Elektryczne części do maszyn, aparatów lub urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowane	tys. CZK	3 188 500	2 317 664	137,6

(Źródło: Czeski Urząd Statystyczny - ČSU)

Rozwój oraz innowacje w przemyśle elektrotechnicznym

Przemysł elektrotechniczny w Republice Czeskiej, zarówno w części elektronicznej, jak i elektrotechnicznej, jest dobrze rozwinięty i ma ugruntowaną pozycję na rynku. Informacje są wykorzystywane do badań podstawowych jak również wysokospecjalistycznych. Dzięki innowacyjnemu potencjałowi wiele małych firm jest konkurencyjnych i rozwinęło swoją pozycję w warunkach wysoce zglobalizowanego przemysłu, który jest zależny od wielu czynników, często trudnych do przewidzenia. Dotyczy to w szczególności technologii ICT oraz w dużej mierze elektroniki użytkowej. Historycznie najważniejszą częścią przemysłu elektrotechnicznego w Republice Czeskiej pozostaje produkcja:

- silników elektrycznych
- generatorów
- transformatorów
- urządzeń elektrycznych do dystrybucji i sterowania

Chodzi o dziedzinę absolutnie dominującą, która stanowi połowę produkcji urządzeń elektrycznych. To ważna gałąź produkcji nie tylko dla przemysłu elektrotechnicznego i wytwórczego, ale także dla całego funkcjonowania czeskiej gospodarki.

Rozmieszczenie najważniejszych firm czeskich z sektora elektrotechnicznego

źródło: Analiza rynku - raport firmy Kompas Czech, przygotowany dla PAIH, 2018 r.

3. Eksport w przemyśle elektrotechnicznym

Republika Czeska to mała otwarta gospodarka, silnie uzależniona od współpracy i stosunków handlowych z zagranicą. Tym jest dany wysoki stopień otwartości, która pod względem udziału eksportu towarów i usług w całkowitej produkcji osiągnęła w 2016 r. prawie 36 %.

Handel zagraniczny w 2017 roku czerpał z solidnego wzrostu w Europie i korzystnego popytu zagranicznego, co po raz kolejny wpłynęło na dynamiczny wzrost gospodarki krajowej jako całości.

Kluczowa dziedzina czeskiej gospodarki i znaczący segment eksportu to krótka charakterystyka przemysłu elektrotechnicznego. Po 1990 roku stopniowo ugruntował swoją pozycję na wymagających rynkach a obecnie jest jedną z głównych branży przemysłu wytwórczego i znaczącym towarem eksportowym.

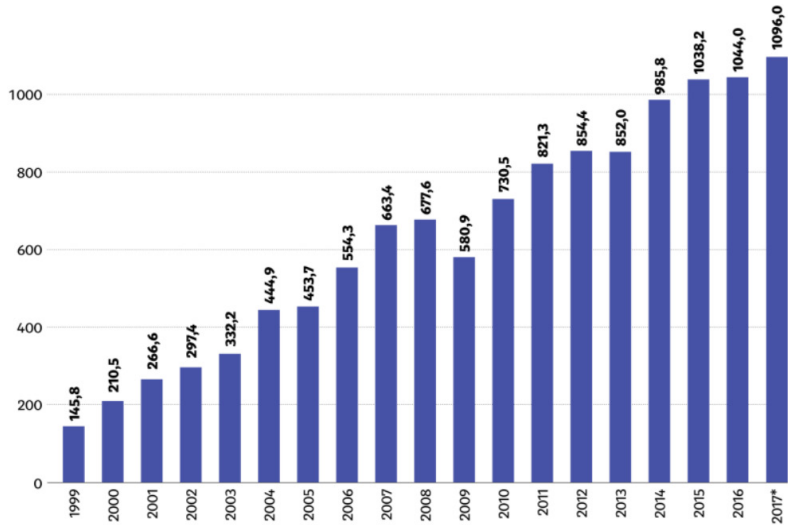
„W ciągu ostatnich dwóch lat eksport towarów przemysłu elektronicznego przekroczył jeden bilion CZK (ponad 39 mld EUR). Zakładamy, że całkowity eksport w roku ubiegłym przekroczy 4,2 bilionów CZK (prawie 165 mld EUR), więc przemysł elektrotechniczny to branża, która stanowi jedną czwartą całkowitego eksportu Czech”, poinformował Otto Daněš, wiceprezes Stowarzyszenia Eksporterów i wiceprezydent Stowarzyszenia Elektrotechniki Republiki Czeskiej.

Wśród najpopularniejszych towarów eksportowanych w 2017 roku znalazły się:

- profesjonalne przyrządy naukowe
- produkty fotograficzne i optyczne
- maszyny i urządzenia do produkcji energii elektrycznej
- kable
- sprzęt oświetleniowy itd.

Według Daňka, głównym motorem eksportowym elektrotechniki są przede wszystkim urządzenia elektryczne i telekomunikacyjne oraz maszyny biurowe.

Eksport czeskich produktów przemysłu elektrotechnicznego (w mld CZK)

(Graf - Źródło: Stowarzyszenie Elektrotechniczne Republiki Czeskiej)

4. Przedsiębiorstwa i rynek pracy

W czeskim przemyśle elektrotechnicznym pracuje ponad 150 tys. pracowników (źródło - Ministerstwo Przemysłu i Handlu RCz, 2016 r.) ale podobnie jak w innych branżach, branża elektrotechniczna jest limitowana brakiem pracowników. W Republice Czeskiej 10-20 % pracowników to absolwenci wyższych uczelni, ale można spodziewać się stopniowego wzrostu tego udziału, nawet do 30-50 %. Dużym zainteresowaniem cieszą się zawody techniczne z pełnym wykształceniem średnim zawodowym. Absolwenci szkół wyższych i średnich z branży elektrotechnicznej są również poszukiwani w branżach związanych z informatyką i usługami IT, przemyśle motoryzacyjnym, inżynierii mechanicznej i przemyśle energetycznym. Zatem tylko jeden z dziesięciu absolwentów będzie pracował w elektrotechnice. (Źródło: Lobby.cz)

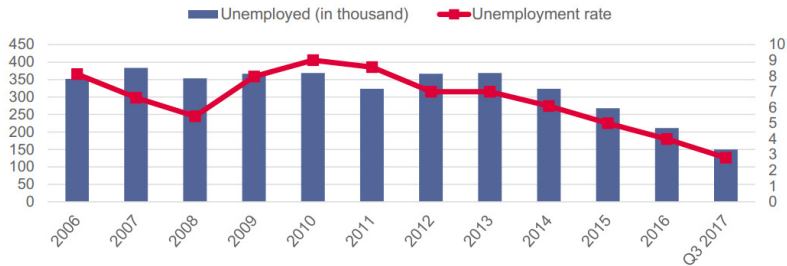
W czerwcu 2017 ogólne bezrobocie w Republice Czeskiej spadło poniżej 3 %. Osiągnęło poziom, na którym przestrzeń do dalszego spadku jest już bardzo ograniczona. Gospodarka praktycznie znalazła się na granicy naturalnego bezrobocia, co jest widoczne zarówno w spadku bezrobocia długotrwałego, jak i w dotkliwym niedoborze siły roboczej w niemal wszystkich zawodach robotniczych.

Wydaje się, że rozwiązaniem będzie szerokie zastosowanie tzw. Przemysłu 4.0, gdzie celem nie jest wykluczenie ludzi z produkcji ale zastąpienie maszynami, zwłaszcza w przypadku, gdy brak wykwalifikowanych pracowników, lub rodzaj pracy jest szczególnie wymagający czy niebezpieczny. Nie chodzi tu również o robotyzację.

„Pierwsza faza robotyzacji wdrożona została na stanowiskach zagrażających pracownikom, np. z agresywnymi procesami chemicznymi. Wdrożenie nastąpiło dla dobra zatrudnionych. Odsuniemy pracowników ze szczególnie niebezpiecznych stanowisk lub gdzie praca jest na dłuższą

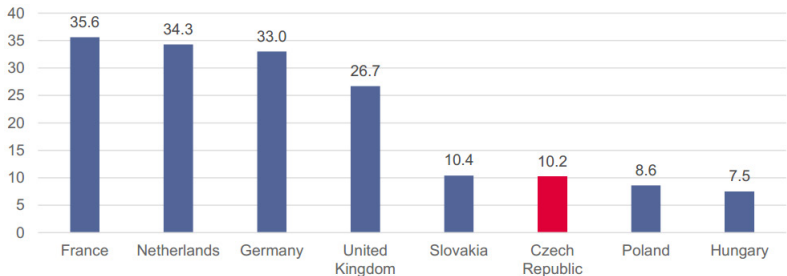
metę monotonna” – poinformował Jan Prokš, dyrektor Stowarzyszenia Elektrotechnicznego Republiki Czeskiej. Wszędzie tam, gdzie pracownik nie będzie już obsługiwał linii produkcyjnej, przejmie nadzór i kontrolę nad pracującą maszyną.

Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w Czechach

(Graf - Źródło: Czeski Urząd Statystyczny | ČSÚ)

Średnia stawka godzinowa w 2016 r. (w EUR)

(Graf - Źródło: Eurostat, 2017)

Liczba firm w przemyśle elektrotechnicznym w Czechach

Przemysł elektrotechniczny i elektroniczny tworzy ponad 13 % produkcji przemysłowej w Czechach i jest drugim co do wielkości sektorem przemysłowym z ponad 150 tys. pracowników. W Republice Czeskiej zarejestrowanych jest około 2220 firm działających w tym sektorze.

Lista 20 największych firm w Czechach:

Nazwa	Miasto	Liczba pracowników	Data powstania
-------	--------	--------------------	----------------

Siemens, s.r.o.	Stodůlky (Praha 13)	5000 - 9999	14.12.1990
ABB s.r.o.	Michle (Praha 4)	4000 - 4999	20.07.1993
HELLA AUTO- TECHNIK NOVA, s.r.o.	Mohelnice	3000 - 3999	22.03.1999
AVX Czech Repu- blic s.r.o.	Žichlínské Před- městí	3000 - 3999	02.06.1992
Varroc Lighting Systems, s.r.o.	Šenov u Nového Jičína	2500 - 2999	15.05.2012
MD ELEKTRO- NIK spol. s r.o.	Chotěšov	2500 - 2999	27.01.1993
OEZ s.r.o.	Letohrad	2000 - 2499	09.07.1993
Automotive Li- ghting s.r.o.	Pávov	2000 - 2499	29.05.1997
Miele technika s.r.o.	Uničov	1500 - 1999	13.12.2002
ON SEMICON- DUCTOR CZECH REPUBLIC, s.r.o.	Rožnov pod Radh.	1500 - 1999	19.11.2003
VISHAY ELEC- TRONIC spol. s r.o.	Přeštice	1500 - 1999	22.11.1991
Foxconn European Manufacturing Services	Pardubičky	1500 - 1999	21.02.2002
KOITO CZECH s.r.o.	Žatec	1000 - 1499	12.03.2001
Foxconn Technolo- gy CZ s.r.o.	Kutná Hora	1000 - 1499	16.05.2007
Tyco Electronics EC Trutnov s.r.o.	Střední Předměstí	1000 - 1499	09.10.1992
Gebauer a Griller Kabeltechnik, spol. s r.o.	Mikulov	1000 - 1499	17.02.1994
Panasonic AVC Networks Czech, s.r.o.	Skvrňany	1000 - 1499	13.03.1996
EPCOS s.r.o.	Šumperk	1000 - 1499	12.07.1999
FOXCONN CZ s.r.o.	Pardubičky	1000 - 1499	18.05.2000
Panasonic Auto- motive Systems Czech, s.r.o.	Staré Čívce	1000 - 1499	07.03.2001

(Tabelka - Źródło: Analiza rynku - raport firmy Kompas Czech, przygotowany dla PAIH, 2018 r.)

5. Inwestycje zagraniczne

Od 1990 r. Republika Czeska przyciągnęła dużą liczbę bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ), co czyni ją jednym z krajów odnoszących największe sukcesy pod względem BIZ w przeliczeniu na mieszkańca. Wprowadzenie zachęt inwestycyjnych w 1998 r. spowodowało ogromny napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Po przystąpieniu Czech do UE w 2004 r. inwestycje były jeszcze większe.

W Republice Czeskiej od 1993 r. odnotowano w bezpośrednich inwestycjach zagranicznych ogółem ponad 107,13 mld euro.

Kluczowymi atutami Republiki Czeskiej jako miejsca inwestycji są:

- Centralne położenie w Europie
- Stabilność polityczna
- Bezpieczne środowisko
- Silna obecność inwestorów zagranicznych
- Członkostwo w UE
- Dostępność i jakość lokalnych dostawców
- Istniejąca platforma badawczo-rozwojowa
- Wysokiej jakości kompaktowa infrastruktura
- Wykwalifikowana siła robocza
- Wysoki udział wykształcenia średniego i wyższego
- Korzystne koszty pracy i stabilność cen

- Przejrzysty system zachęt inwestycyjnych
- Mentalność, kultura i postawy bliskie krajom zachodnim

CzechInvest – odpowiednik PAIH – zamienić na: jest agencją państwową odpowiedzialną za sprowadzenie i wsparcie inwestycji zagranicznych (BIZ).

W Republice Czeskiej znajdziemy ponad 104 specjalne strefy przemysłowe, utworzone w ramach rządowego programu dotacyjnego.

Państwo czeskie koncentruje się na wspieraniu tych sektorów, w których widzi duży potencjał rozwojowy:

- Przemysł lotniczy
- Przemysł motoryzacyjny
- Elektrotechnika / elektronika
- Zaawansowana inżynieria
- ICT
- Nanotechnologia i materiały
- Usługi wsparcia działalności gospodarczej
- Nauka

Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych osiągnął w 2016 r. wartość 6,10 mld EUR. Najważniejszymi inwestorami są Niemcy, Stany Zjednoczone, Austria, Japonia i Wielka Brytania. Znaczna część napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Republiki Czeskiej koncentrowała się na branżach przemysłu motoryzacyjnego, sektorze usług, zwłaszcza oprogramowania, IT, finansów, hi-tech, badań i rozwoju.

6. Perspektywy sektora elektrotechnicznego

Przemysł elektrotechniczny jest branżą o szerokim zakresie i bogatej tradycji, która miała i nadal buduje dobre imię czeskiego biznesu zarówno w kraju, jak i za granicą. Zatrudnionych jest w nim około 150 tys. pracowników i liczba ta stale rośnie. Ze względu na szybkie tempo rozwoju technicznego i technologicznego branża ma wielkie perspektywy.

Przemysł elektroniczny jest jednym z kluczowych sektorów w przemyśle wytwórczym, z uwagi na wysoką wartość dodaną produktów, które należą do kategorii wysokiej i średnio-wysokiej techniki.

Największe podsektory to:

- urządzenia elektrotechniczne o dużym natężeniu prądu
- sprzęt komputerowy i biurowy
- elektronika użytkowa
- oprzyrządowanie
- automatyzacja, w tym instrumenty medyczne i optyczne

Przewagą konkurencyjną Republiki Czeskiej jest dogodne położenie geograficzne, infrastruktura, ale przede wszystkim dostępna i dobrze wykwalifikowana siła robocza wraz ze stosunkowo niskimi kosztami i systemem zachęt inwestycyjnych.

©stock.adobe autor: ipopba

Technologie i inwestycje

Branża elektrotechniczna odgrywa istotną rolę ze względu na udział w imporcie materiałów, komponentów i części do produkcji i montażu, szeroką gamę procesów technologicznych, znaczący udział w transnarodowym kapitale w nowych inwestycjach i wykorzystanie technologii progresywnych.

Firmy czeskie często należą do renomowanych światowych marek, tj. np.:

- ABB (elektroinstalacje)
- Siemens (silniki elektryczne)
- Foxconn CZ (komponenty dla IT)

Wiele tradycyjnych czeskich dziedzin elektrotechniki (zwłaszcza w zakresie silnoprądowej, pomiarów, automatyzacji i sterowania) jest wysoce konkurencyjnych i zatrudnia wysoko wykwalifikowanych pracowników.

Zapotrzebowanie przemysłu na wykwalifikowaną kadrę nieustannie rośnie. Wynika to z faktu, że wraz ze wzrostem płac i zaostreniem przepisów dotyczących ochrony środowiska stopniowo zmniejsza się ilość zakładów montażowych zatrudniających pracowników o niskich kwalifikacjach. Wręcz przeciwnie, rosną jak krajowe, tak i zagraniczne inwestycje w najnowocześniejsze technologie. Z tego powodu zapotrzebowanie na wysoko wykwalifikowanych pracowników jest coraz większe. Nie tylko w produkcji, ale także w badaniach i rozwoju. Tym bardziej że przemysł elektrotechniczny musi jak najszybciej sprostać dużemu wyzwaniu – koncepcja Przemysłu 4.0.

Wiele firm już wdrożyło szereg elementów z Przemysłu 4.0. Bez cyfryzacji i zaawansowanej automatyzacji produkcji oraz procesów na nie nawiązujących, oferta czeskich producentów nie poradziłaby sobie z konkurencją na rynku.

Dominuje silnoprąd

Pierwsze miejsce w przemyśle elektrotechnicznym zajmuje elektrotechnika silnopiędowa, zatrudniająca około 100 tysięcy osób. Tradycyjnie produkuje głównie:

- silniki elektryczne
- generatory i transformatory
- sprzęt do dystrybucji i sterowania elektrycznego
- urządzenia przełączające
- kable i izolowane przewody

Praktycznie pod każdym względem, niezależnie od tego, czy chodzi o wartość dodaną, sprzedaż, dochód, czy liczbę pracowników, ten segment jest segmentem wiodącym.

Ważną częścią przemysłu elektrycznego, generującą duże przychody i zyski jest również produkcja urządzeń peryferyjnych IT. Technologia komputerowa produkowana w Republice Czeskiej jest przeznaczona przede wszystkim na jednolity rynek UE. Wraz z produkcją sprzętu komunikacyjnego i produkcją urządzeń pomiarowych, testowych i nawigacyjnych, a także z produkcją przyrządów zegarowych, była ona motorem eksportu całej produkcji przemysłu elektrotechnicznego. (Źródło: Lobby.cz).

©stock.adobe autor: aleksphotografer

7. Uwarunkowania formalno-prawne wejścia na rynek

Prowadzenie działalności gospodarczej w Republice Czeskiej regulują trzy podstawowe przepisy prawne:

- ustawa Nr 455/1991 o działalności gospodarczej (Zákon o živnostenském podnikání; UDG),
- ustawa Nr 89/2012, Kodeks cywilny (Občanský zákoník; kc),
- ustawa Nr 90/2012 o korporacjach handlowych (Zákon o obchodních společnostech a družstvech; UKH).

Dwie ostatnie regulacje weszły w życie z dniem 1 stycznia 2014 roku, znosząc równocześnie ustawę Nr 513/1991 Kodeks handlowy (KH).

Przedsiębiorca może prowadzić działalność gospodarczą na terytorium Republiki Czeskiej jedynie pod warunkiem, że na daną działalność uzyskał uprawnienie lub zezwolenie od odpowiednich czeskich urzędów, wg przepisów prawa czeskiego. Działalność gospodarcza bez odpowiedniego uprawnienia lub zezwolenia jest traktowana jako działalność nielegalna, podlegająca karze na podstawie Kodeksu karnego.

PODZIAŁ DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZYCH

Ze względu na formę nabywania uprawnień, UDG wyodrębnia dwa rodzaje działalności gospodarczej:

- zgłaszane (živnosti ohlašovací), których prawo do wykonywania powstaje na podstawie zgłoszenia i wpisu do ewidencji działalności gospodarczej oraz
- koncesjonowane (koncesované živnosti), gdzie prawo do wykonywania powstaje dopiero po udzieleniu koncesji (załącznik Nr 3 do UDG).

Działalności zgłaszane ustawa dzieli na:

- wolne (živnost volná; załącznik Nr 4 do UDG), do wykonywania których należy spełnić tylko warunki ogólne;
- rzemieślnicze (živnosti řemeslné; załącznik Nr 1 do UDG), w przypadku których wymagane są specjalne uprawnienia zawodowe, uzyskiwane przeważnie w wyniku wyuczenia i praktyki w danym lub pokrewnym kierunku;
- związane (živnosti vázané; załącznik Nr 2 do UDG), do wykonywania których wymagane są specjalne uprawnienia zawodowe, świadectwa lub podobne dokumenty, wydawane przedsiębiorcy przez pełnomocny organ na podstawie odrębnych przepisów.

OGÓLNE WARUNKI WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Ogólne warunki dopuszczenia do wykonywania działalności gospodarczej to:

- ukończenie 18. roku życia,
- zdolność do czynności prawnych,
- niekaralność potwierdzona wypisem z rejestru karnego.

Zgodnie z UDG, za niekaralną uważa się osobę, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądowym:

- na bezwarunkową karę pozbawienia wolności, za przestępstwo popełnione umyślnie, samodzielnie lub w związku z innym przestępstwem i wymierzono jej bezwarunkową karę pozbawienia wolności na okres powyżej jednego roku;
- za przestępstwo popełnione umyślnie związane z działalnością gospodarczą, o ile nie dotyczyło ono przestępstwa wymienionego wyżej.

Osoba ubiegająca się o uzyskanie uprawnienia do prowadzenia działalności gospodarczej w RCz musi też przedłożyć zaświadczenie, że nie posiada zaległości podatkowych (o ile już prowadzi lub prowadziła na terytorium Republiki Czeskiej działalność gospodarczą), nie zalega

z opłatami na ubezpieczenie zdrowotne i socjalne oraz składkami na fundusz zatrudnienia.

SZCZEGÓŁOWE WARUNKI WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

W celu wykonywania działalności gospodarczych rzemieślniczych, wiązanych oraz koncesjonowanych należy spełnić, poza warunkami ogólnymi, również warunki szczegółowe. Należą do nich uprawnienia zawodowe lub inne warunki wyszczególnione w załącznikach do ustawy (załącznik Nr 5 UDG) lub w przepisach odrębnych. Jeżeli osoba fizyczna ubiegająca się o uprawnienie do działalności gospodarczej nie spełnia tych warunków, ma prawo do ustanowienia swego przedstawiciela zawodowego (gwaranta), który takie warunki spełnia i może to udokumentować.

ZGŁOSZENIE DO EWIDENCJI DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Zgłoszenie do ewidencji można złożyć osobiście w Urzędzie ds. Działalności Gospodarczej (Živnostenský úřad), w tzw. Centralnym Punkcie Rejestracyjnym (Centrální registrační místo - CRM) lub wysłać pocztą, ewentualnie e-mailem z podpisem elektronicznym. Można też dokonać zgłoszenia osobiście w jednym z punktów kontaktowych czeskiej administracji publicznej - tzw. Czech POINT.

Dokumenty wymagane do rejestracji działalności gospodarczej

Przy rejestracji działalności gospodarczej należy przedłożyć:

- wypełnione zgłoszenie rejestracyjne (jednotný registrační formulář - JRF), za pośrednictwem którego można jednocześnie dokonać rejestracji podatkowej, rejestracji do obowiązkowych ubezpieczeń oraz rejestracji w Urzędzie Pracy. Formularz można uzyskać w którymkolwiek urzędzie CRM lub na stronie internetowej Ministerstwa Przemysłu i Handlu RCz
- zaświadczenie stwierdzające tytuł własności lub prawo do użytkowania obiektów lub lokali, w których wykonywana będzie działalność gospodarcza, o ile nie jest to miejsce zamieszkania wnioskodawcy;

- jeżeli osoba zagraniczna zamierza prowadzić działalność za pośrednictwem swej jednostki organizacyjnej (oddział, zakład) - dokument stwierdzający istnienie przedsiębiorstwa poza granicami RCz;
- zaświadczenie o wniesieniu opłaty administracyjnej (1.000 CZK przy pierwszej rejestracji, 500 CZK przy rejestracji następnych działalności).

Oprócz warunków ogólnych, dokumentów i zaświadczeń koniecznych w przypadku rejestracji wolnej działalności gospodarczej, przy rejestracji rzemieślniczej, związanej i koncesjonowanej działalności gospodarczej należy udokumentować spełnienie warunków szczegółowych (załączniki Nr 1, 2 i 3 do UDG) oraz dodatkowo:

- w przypadku wyznaczenia przedstawiciela zawodowego (gwaranta) na rynku czeskim – dołączyć zaświadczenie o jego niekaralności oraz dokumenty poświadczające posiadanie kwalifikacji niezbędnych do realizacji działalności w danym kierunku oraz
- notarialne oświadczenie przedstawiciela zawodowego (gwaranta), że wyraża zgodę na pełnienie tej funkcji. Przedstawiciel zawodowy może podpisać takie oświadczenie bezpośrednio w urzędzie rejestracyjnym.

Osoby fizyczne z miejscem zamieszkania lub osoby prawne z siedzibą poza terytorium Republiki Czeskiej mogą na terytorium Republiki Czeskiej prowadzić działalność gospodarczą na tych samych warunkach i w tym samym zakresie jak osoby czeskie, o ile odrębne ustawy normujące działalność gospodarczą nie stanowią inaczej.

Zgodnie z § 138 i 143 Kodeksu cywilnego, osoba prawna założona w oparciu o przepisy prawne innego państwa i mająca siedzibę poza granicami RCz, w celu prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Republiki Czeskiej, może przenieść swoją siedzibę do tego kraju lub powołać w tym kraju swoją jednostkę organizacyjną. Przy zapisie do czeskiego rejestru handlowego, przedsiębiorca jest zobligowany określić formę prawną, jaką do prowadzenia działalności gospodarczej w RCz przyjmuje.

Wewnętrzne stosunki prawne zagranicznej osoby prawnej, jak również odpowiedzialność wspólników lub członków zarządu tej osoby, za zobowiązania finansowe spółki reguluje prawo czeskie (z dniem nabycia

mocy prawnej przeniesienia siedziby lub powołania jednostki organizacyjnej w tym kraju).

Zgodnie z § 26 czeskiej ustawy o międzynarodowym prawie prywatnym, zagraniczne osoby fizyczne i prawne mają w zakresie praw majątkowych takie same prawa i obowiązki jak obywatele tego kraju oraz czeskie osoby prawne.

SPÓŁKI PRAWA HANDLOWEGO - REJESTR HANDLOWY

Od 2014 roku w Republice Czeskiej obowiązuje nowa ustawa Nr 90/2012 o spółkach handlowych i spółdzielniach (Zákon o obchodních společnostech a družstvech), zwana również ustawą o korporacjach handlowych (UKH).

Ustawa obejmuje tę część przepisów dawnego KH, które ściśle dotyczą spółek kapitałowych, osobowych i spółdzielni.

UKH zalicza do korporacji handlowych spółki handlowe i spółdzielnie. Spółkami handlowymi w rozumieniu ustawy są spółki osobowe, tj. spółki jawne (veřejná obchodní společnost – v.o.s.) i komandytowe (komanditní společnost – k.s.), spółki kapitałowe, tj. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością – sp. z o.o. (společnost s ručením omezeným – s.r.o.) i spółki akcyjne - S.A. (akciová společnost – a.s.) oraz europejskie stowarzyszenia i związki gospodarcze.

Wypisy z rejestru spółek oraz oddziałów osób zagranicznych, zarejestrowanych w czeskim Rejestrze Handlowym, można bezpłatnie pozyskiwać w formie elektronicznej ze stron internetowych czeskiego Ministerstwa Sprawiedliwości: www.justice.cz. Wypisy elektroniczne mają charakter informacyjny i nie mogą być stosowane jako zaświadczenia czy dowody, np. w postępowaniu sądowym. W celu pozyskania poświadczanego dokumentu należy zwrócić się do Sądu Rejestrowego bezpośrednio lub za pośrednictwem punktów kontaktowych administracji czeskiej „Czech POINT”. Informacja o usługach świadczonych przez te punkty kontaktowe oraz ich lokalizacji, dostępna jest na stronie www.czechpoint.cz.

KAPITAŁ ZAKŁADOWY

Wymagany minimalny kapitał zakładowy spółek z ograniczoną odpowiedzialnością został obniżony do 1 CZK. Spółki z o.o. które już istnieją i posiadają wyższy kapitał zakładowy, mają możliwość obniżenia go do tej wysokości.

Najniższa wartość kapitału zakładowego w spółkach akcyjnych wynosi 2 mln CZK lub 80 tys. EUR, przy zniesieniu możliwości zawiązania spółki na podstawie publicznej subskrypcji akcji.

Przy zakładaniu spółki istnieje konieczność posiadania specjalnego konta bankowego, co oznacza, że przed zarejestrowaniem spółki należy wnieść kapitał zakładowy na konto spółki, bez względu na jego wysokość.

Umowa spółki lub karta założycielska (w przypadku jednego wspólnika) musi mieć formę aktu notarialnego. Notariusz, który sporządził akty założycielskie, ma prawo dokonać bezpośredniego wpisu spółki do Rejestru Handlowego. Oznacza to możliwość pominięcia Sądu Rejestrowego przy rejestracji spółek.

REJESTR HANDLOWY

Zgodnie z § 42 ustawy Nr 304/2013 o rejestrach publicznych osób prawnych i fizycznych (Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob), do Rejestru handlowego (RH) zapisywane są korporacje handlowe (spółki prawa handlowego oraz spółdzielnie). Obowiązek zapisu do RH mają również zagraniczne osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na terytorium Republiki Czeskiej za wyjątkiem osób fizycznych z krajów EOG (a więc z UE, Norwegii, Islandii lub Liechtensteinu) i Konfederacji Szwajcarskiej.

Wszystkie osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą na rynku czeskim, mają obowiązek rejestracji w RH w przypadku, gdy ich przychody (bez podatku VAT) za kolejne 2 lata obrachunkowe przekraczają kwotę 120 mln CZK (ok. 4,4 mln EUR). Pozostałe osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na rynku czeskim mogą się zarejestrować w RH wg uznania.

Podmioty zagraniczne wnioskujące o dokonanie wpisu do RH są zobowiązane udokumentować, że najpóźniej w dniu rejestracji nabędzie prawo do wykonywania czynności, która ma być wpisana w RH jako przedmiot jej działalności, o ile dane te nie są dostępne w systemie informacyjnym administracji publicznej..

Do wniosku o rejestrację w RH należy załączyć dokument własności lokalu, w którym ma być prowadzona działalność gospodarcza (o ile dane te nie są dostępne w systemie informacyjnym administracji publicznej), ewentualnie umowę najmu lokalu lub zgodę właściciela lokalu na lokalizację siedziby lub prowadzenie działalności pod danym adresem.

Podmiot zagraniczny jest zobowiązany jest również do podania Sądowi Rejestrowemu adresu korespondencyjnego na terytorium RCz lub adresu pełnomocnika (również na terytorium RCz) do korespondencji urzędowej.

Wniosek o rejestrację składa się w Sądzie Rejestrowym na formularzu w formie papierowej lub elektronicznej. Rejestracji może dokonać również bezpośrednio notariusz, który sporządził umowę spółki lub kartę założycielską.

Oprócz najważniejszych danych spółki lub osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą, takich jak: firma, siedziba, forma prawna, przedmiot działalności, zarząd, prokura oraz numer identyfikacyjny, do RH wpisywane są również informacje o:

- wysokości kapitału zakładowego,
- wysokości wkładu każdego wspólnika, rodzaju praw związanych z posiadanymi udziałami, ewentualnie liczbie wydanych akcji i ich rodzaju,
- zbyciu zakładu spółki, oddaniu go pod zastaw lub wynajęciu,
- wstrzymaniu uprawnień funkcyjnych członkom zarządu lub prokurentom,
- istnieniu prawa zastawu na udziały korporacji, ewentualnie zakazie ich zbywania,
- adresach pobytu (siedziby) wspólników itp.

W przypadku osób (prawnych i fizycznych) z siedzibą lub miejscem zamieszkania w jednym z państw członkowskich UE, do RH wpisuje się:

- firmę oraz siedzibę zakładanego przedsiębiorstwa lub jego oddziału, jeżeli jest inna niż przedsiębiorstwa macierzystego, numer identyfikacyjny;
- przedmiot działalności przedsiębiorstwa lub jego zakładu;
- nazwę oraz nr rejestru, w którym podmiot zagraniczny jest zarejestrowany;
- firmę oraz formę prawną podmiotu zagranicznego;
- informacje nt. organu statutowego lub jej członków w zakresie określonym w odrębnych przepisach prawnych;
- informacje nt. kierownika jednostki organizacyjnej (oddziału, zakładu) powołanego w RCz oraz miejsca jego zamieszkania, w zakresie określonym w odrębnych przepisach prawnych;
- fakt rozwiązania przedsiębiorstwa podmiotu zagranicznego, powołania likwidatora oraz zakres jego uprawnień, fakt zakończenia likwidacji;
- fakt ogłoszenia upadłości, postępowania naprawczego lub podobnych procedur wobec podmiotu zagranicznego;
- fakt zakończenia działalności przedsiębiorstwa lub jego oddziału w Republice Czeskiej.

Częścią składową RH jest tzw. Rejestr Dokumentów (RD), gdzie przechowywane są najważniejsze dokumenty dotyczące osoby wpisanej do RH. Dokumenty, które powinny być przekazane do RD, określa § 66 ustawy o rejestrach publicznych. W przypadku podmiotów zagranicznych z państw członkowskich UE oraz ich jednostek organizacyjnych, do RD należy przekazać również:

- podstawowe dane finansowe podmiotu zagranicznego podlegające kontroli finansowej, które zgodnie z prawem kraju siedziby podawane są do publicznej wiadomości,

- umowę spółki, statut oraz podobne akty prawne, na podstawie których podmiot zagraniczny został założony, z ich zmianami i nowelizacjami włącznie;
- oświadczenie organu rejestrowego w kraju siedziby firmy zagranicznej o dokonanej rejestracji firmy w miejscowej ewidencji przedsiębiorców, o ile rejestracja taka jest wymagana wg prawa miejscowego.

Dokumenty te są jawne i dostępne w formie elektronicznej, np. na stronie czeskiego Ministerstwa Finansów http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_es.html.cz.

Jeżeli na terytorium Republiki Czeskiej prowadzi działalność kilka jednostek organizacyjnych (oddziałów, zakładów) tego samego podmiotu zagranicznego, wymagane dokumenty, wystarczy złożyć w RD tylko jednej z tych jednostek. W przypadku pozostałych jednostek, w RD powinna znaleźć się adnotacja z określeniem Sądu Rejestrowego, w którym znajdują się te dokumenty.

PAIH Expo

I Forum Wsparcia
Polskiego Biznesu za Granicą

www.paih.gov.pl